

NOTIFIKATIONER

från Skånska Akademiens Vänförening

Nr 9, Juni 2022

Bild: Ingela Jacobsson

I många tusen år har jorden och jordbruket legat bakom Skånes välstånd och kultur. Om detta handlade årets upplaga av Skånska Akademiens vårfest. Ett viktigt ämne, inte minst nu med pandemi, krig och klimatomställning.

Så här i början av sommaren visar Skåne verkligen också upp sina bästa sidor. De gula rapsfälten och de glada kossorna som snabbt följdes av böljande korn-

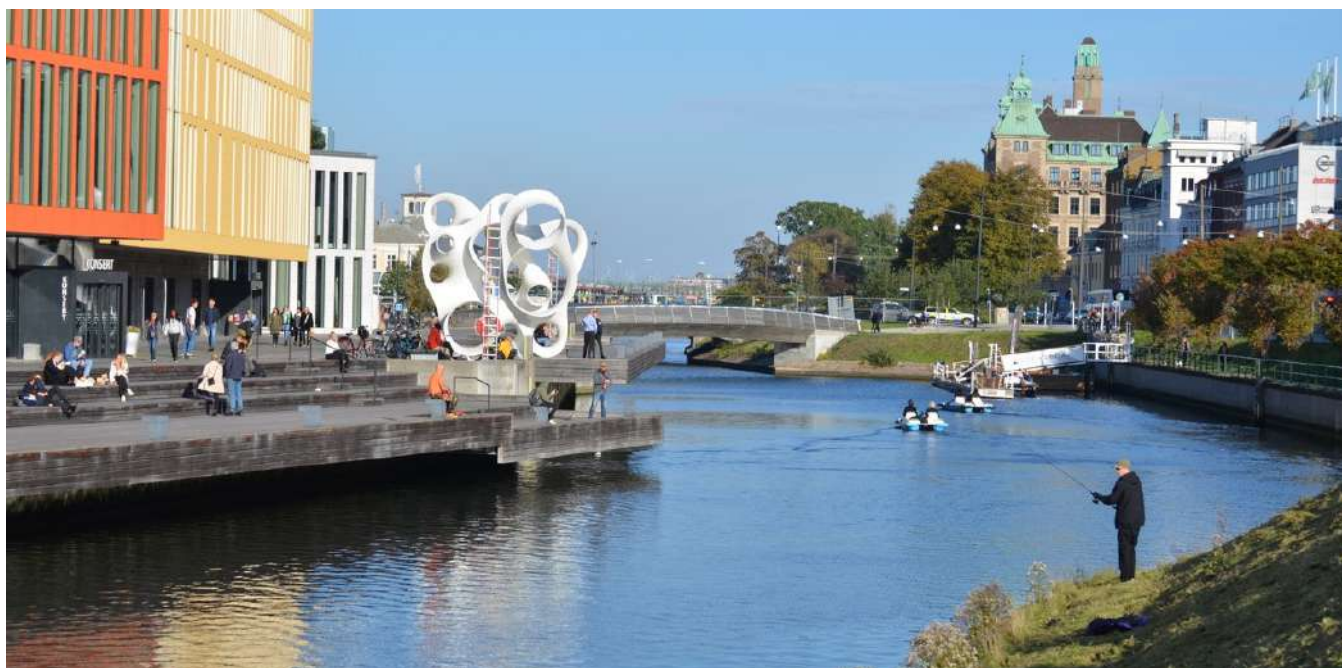
fält och blommande vägrenar... Men det finns också mycket som inte är lika påtagligt. När man kommer in genom portarna till de kringbyggda gårdarna uppenbarar sig ofta de mest fantastiska syner. Här lyser den röda korsvirkestimran vänligt och glatt mot den vita putsen, den charmiga stenoren är prydligt lagd men inte till överdrift rensad från ogräs. Gårdvaren vaktar, men till synes ganska gemytligt. Och över alltihopa breder den mäktiga kastanjen ut sitt ljuvligt blommande och

skyddande paraply. En syn som nästan tar andan ur en!

Men kultur är så mycket mer än grönskande landskap och vackra miljöer. I det här numret får vi också anledning fundera över Staden och dess Kultur, Malmö dito i allmänhet, och dess sedan länge påtänkta "nya Malmö Konstmuseum" i synnerhet.

Och sist, men inte minst, en härlig hint om sommarens fina musikfestivaler!

God läsning och dito sommar!

Hur bygger man en stad?

Finns det ett vinnande recept som universellt fungerar för stadsbyggande?

Självklart är svaret nej – men ändå finns kanske ett embryo till ingredienserna, i hur Malmö i modern tid har utvecklats; från en stad i kris till följd av omstrukturering och globalisering, vilket i sin tur ledde till arbetslöshet i, och utflyttning från, Malmö – till en stad med framtidstro, företags-etablering och inflyttning.

Ciceron i denna "stadskunskap" har varit Mats Olsson och Christer Larsson. Båda har varit stadsbyggnadsdirektörer i Malmö under en tid när staden gått från klassisk industristad till framtidens kunskapsstad.

Malmö förändring bygger på en genomtänkt strategi som utgår från en analys om styrkor och svagheter, SWOT. Två av de strategiska projekten var bomässan och Malmö Högskola, som senare skulle bli Universitetet.

Universitetets roll har varit central för att bland annat lösa det kunskapsglapp som fanns, från att ha varit världsledande skeppsbyggare till det nya näringslivet.

En av Malmö Högskolas idéer var att skära kunskap på ett nytt sätt, bland annat genom kopplingen mellan Konst, Kultur och Kommunikation

För Malmö innebar detta att kunskap ska vara synlig i staden och man arbetade aktivt för att skapa en högskola som skulle ligga "mitt i staden" – inte, som i många orter,

utanför stadskärnan. Precis som i Bolognas arkader, skulle undervisning och kunskapshämtning ske som en naturlig del – mitt i samhället.

I Malmö låg högskolan redan från start mitt i navet, inne i Malmö kärna. Med högskolan fick man kunskap som en naturlig del av Malmö signum. Med högskolan kom studenter. Nationella och internationella. Och med studenterna studentliv. Studenternas studentliv "smittade av sig" till andra nyfikna Malmöbor som ville uppleva nya restauranger, caféer, och annorlunda umgängesformer.

Det är såklart många arbeten som ligger bakom de visioner som skapade högskolan, idag Universitetet **och det nya Malmö** – men det viktigaste var att alla, inklusive politiken, var överens och ville dra åt samma håll.

Etableringen av en högskola i centrum krävde många modiga och okonventionella beslut; sälja Syd-kraftsaktierna för att skapa möjlighet att investera i högskolebyggnader, skapa en högskola med nya gränsområden för fakulteterna – ofta i strid med gängse uppfattning. Därtill; att satsa på den nya sortens företag – rörlig bild, spelföretag och high tech-satsningar.

Högskolan blev snabbt en etablerad – och respekterad aktör. Rekordsnabbt fick den status som Universitet – vilket innebar en stor praktisk skillnad för de olika vetenskaperna. Man fick därmed också tillstånd att utfärda generella tillstånd på forskarnivå.

Kommunikation: Att skapa mötesplatser där de boende, stadens invånare, kan träffas och utbyta åsikter

Att skapa träffpunkter som kan skapa tillit. Att med kultur, kommunikation och mötesplatser bygga en stad så den hänger samman. Idealet är att varje stadsdel har en mötesplats som hela staden har intresse av att besöka.

Det gällde att förtäta staden. Att göra dess olika delar enkla att nå. Anlägga cykelvägar. Och så vidare...

Självklart har var och en rätt till sin egen åsikt huruvida Malmö har lyckats i detta arbete – men detta har varit, och är, ledstjärnan i arbetet att skapa ett Malmö som hänger samman.

Ett konkret exempel på mötesplatser runt om i staden, är de 24 temalekplatser som skapats för att erbjuda nyfikna barn och föräldrar skiftande lekmiljöer, på olika geografiska platser runt om i Malmö.

Kulturens betydelse har varit central – och för Skånska Akademien

och Vänföreningen är kulturens betydelse för en stads välmående självklart viktig. Kultur är i det svenska språket ett "endimensionellt begrepp" påpekar Christer Larsson, men i engelskan finns begreppen "culture" och "art" som betydligt bättre beskriver bredden i begreppet.

Konkreta exempel på kultur, i dess breda begrepp, är Malmö Live – en kulturell hub nära det etablerade SvT Malmö. Ett annat är framtidens företag inom rörlig bild och kommunikation – huset Media Evolution på gamla Kockumsområdet.

I Malmö Live finns möjlighet att fritt ströva runt, uppleva det kulturella utbudet, eller bara stanna för en kopp kaffe. Här verkar fantastiska Malmö Symfoniorkester, men här genomförs även mängder av gäst-evenemang, antingen på stora scenen, eller på någon av de mindre scener som finns i huset.

Att kultur är en viktig faktor för att vi ska må bra vet du och jag som "gillar" kultur. Men kultur får inte bara vara ett privilegium för några få. Vi måste vidga begreppet och se

till så att kulturen inkluderar alla boende och skapar engagemang och delaktighet.

Stadsbygget fortsätter. Ett konkret exempel på detta – i pelaren kultur – är planeringen av Malmö Konstmuseum. Du kan läsa om planerna för detta i denna Notifikation.

Att jag här använt Malmö som exempel, beror på att jag fått fin input från Christer Larsson och Mats Olsson. Du översätter själv "Malmö" till den ort du själv känner bäst och stämmer av hur stads- eller centrumbyggandet har skett här – strukturerat och planerat eller mest genom rena tillfälligheter.

Nu har vi ägnat några rader om "kartan" – vad stadsplanering kan åstadkomma. Kanske du upplever att "verkligheten" ser annorlunda ut? Då kan du och jag hjälpas åt så att bra blir bättre, och så att det som är mindre bra går i rätt riktning. På sikt gäller att kartan och verkligheten stämmer överens.

Då kan visionerna förverkligas.

Göran Alvek

Ordförande
i Skånska Akademiens
Vänförening

AKADEMIENS VÅRFEST

Jord, grödor och stolta herresäten...

Om detta handlade årets upplaga av Skånska Akademiens Vårfest! En uppföljning av förra årets tema, som ju handlade om Skåne som innovativt nav. Nu ville vi gå i närkamp med jordbruket, och vem kunde berätta om detta bättre än Hans Ramel, LRF Skånes ordförande, herre till Övedskloster, tillika fideikommissarie, en titel på starkt utdöende.

Som de flesta av dagens slottsherrar har han många ben att stå på. Hans vidsträckta marker producerar mat och virke men också energi. Han är hyresvärd och ansvarig för en rad byggnader av kulturhistoriskt värde och han bjuder in till både bröllop och jättestora jul- och påskmässor. Förutom detta är Hans en

synnerligen charmant och värtalig föreläsare för det skånska jordbruket. Nog fick vi oss både aha-upplevelser och rejäla tankeställare!

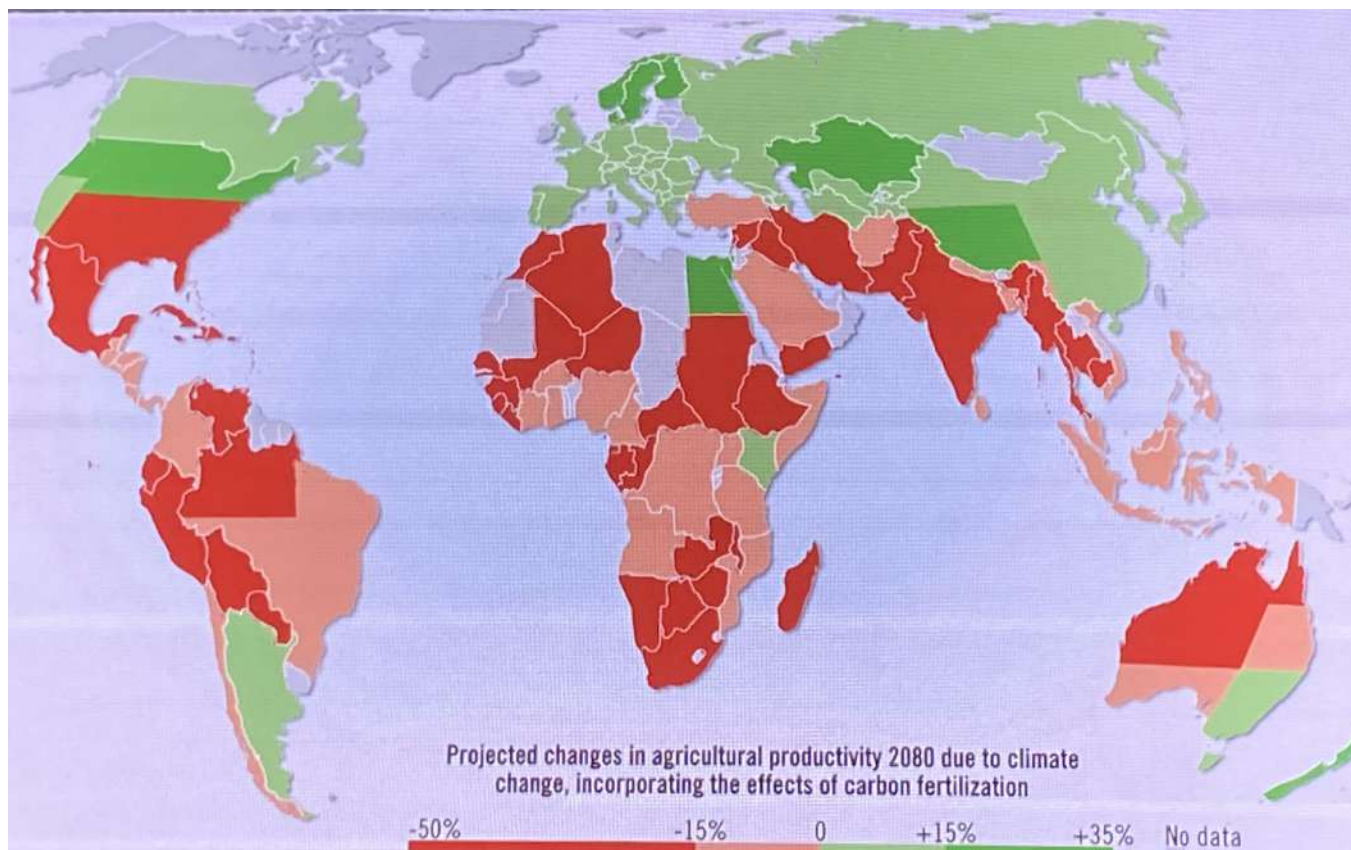
Dagens jordbruk är häftigt och smart, robotar av olika slag blir allt vanligare. Nästan rörande var det att höra att ett betfrö, när det vaknar till liv, har en liten gödningspilla strax bredvid sig – sådd i marken samtidigt, och med samma maskin som sådde betfröet. Och maten som produceras ÄR bra. Sverige tillhör de länder i världen som använder allra minst bekämpningsmedel på grödorna. För att inte tala om de enorma skillnaderna mellan svenskproducerade livsmedel och importerade vad gäller mängden antibiotika, insektsmedel och ogräsmedel. Skrämmande siffror!

Den lite sävlige bonden är sedan länge ett minne blott – om han nu över huvud taget har funnits. Hon eller han är i stället ett under av bred kunskap, väl insatt i avancerade digitala tekniker, kemiska processer, elektriska finesser och ekonomiska realiteter. Och samtidigt är lantbrukarna fenor på att lösa allsköns basala och jordnära pro-

Hur blir det då i framtiden? Norra halvklotet kommer då att få stå för en enormt stor del av världens livsmedelsförsörjning – i de andra områdena blir klimatet alldeles för hett. Världsväderkartan nedan för år 2080, fick oss att hicka till. Visserligen kan det då gå bra för Sverige, vi kommer fortfarande att ha ett drägligt klimat, men vi måste se

landskapen kan planeras ur hållbarhetsperspektiv. Våra landskap uppfattas ju med alla sinnen; syn, hörsel, känsel, lukt och smak. De ger oss en identitet, genom såväl natur, mat, och historia som genom konst och litteratur. Landskapet är en resurs som rätt brukat, och lika rätt förmedlat, kan ge så oerhört mycket tillbaka.

blem. Femtonfiffiga supermännskor – inte konstigt att de ibland kan behöva TV:s hjälp för att ha tid att finna sig en partner...

Skåne kallas inte för inte för Sveriges kornbod. Här finns landets bästa jordar, vissa delar hör till och med till världens allra bästa! Därtill görs mycket av förädlingen, både av mat och dryck, i Skåne. Faktum är att hälften av all mat som produceras i Sverige är skånsk, och detta trots att Skåne endast upptar 3 % av Sveriges yta. Ändå är vårt land bara självförsörjande på mjöl, socker och morötter. Vi importerar idag också mycket, mycket mer än vi exporterar.

till att ordna fram mycket mat, inte bara åt oss själva utan åt många, många andra.

Det är inte långt till 2080. Våra barn, i alla fall våra barnbarn kommer att få uppleva detta. Samtidigt ägnar sig skånska politiker glatt åt att bygga bostäder, fabriker, vägar och fängelser på världens bästa jordbruksmark!

Ingrid Sarlöv Herlin, landskapsarkitekt och professor i landskapsplanering, berättade om det nya masterprogram "Food and Landscape", som man börjat med på Alnarp. Här forskar nu studenter från hela världen kring relationen människa – mat – plats och om hur odlings-

Med finaste vårvädret utanför Grands grandiosa fönster, mat i magen och vin i strupen blev vi sedan underhållna av virtuoser Lars Holm och Inge Petersson-Lindbäck, på ackordion respektive saxofon. Att höra dem spela "Att angöra en brygga" var en sällsamt skön upplevelse.

Men det var inte slut där, Akademiens egen Peder Lamm drog på sitt oefterhärmliga vis hela slottshistoriken med början i järnålderns mottanläggningar och Trelleborgar.

Från äldre delen av medeltiden, har vi inte så många borgar kvar, Kärnan i Helsingborg är i en klass alldeles för sig, annars är det mest tämligen anonyma borgkullar som gömmer ruinerna av ibland högst imposanta borgar. Att drottning Margareta inte bara la in sitt veto mot borgbyggande, utan också rev de flesta redan existerande borgar, tycker vi väl idag är

minst sagt lite trist. Av hennes egen gamla riksborg Lindholmen, syns också bara borgplanen men nog kan man där ändå känna de berömda vingslagen.

Från renässansen har vi dock flera kvarstående slott, en rundresa för den intresserade till Vittskövle, Krapperup och Skarhult, för att

inte tala om Glimmingehus, Svaneholm, Torup, och Malmöhus, ger lön för mödan.

Efter försvenskningen 1658 gick det åter utför och många slott förföll eller raserades. Det skulle dröja

ända till sekelskiftet 1800/1900 innan det kom en ny slottsboom. Många av de gamla slotten byggdes då om och det restes också nya slott; Kronovall, Örenäs, Jularöd, Toppeladugård...

Nu var det inte längre adeln som var byggherrar, utan det var de nyvordna industrimagnaterna som,

med fickorna fulla av pengar, ville manifestera sin status.

Nog är vi många som framöver önskar oss en liten, eller gärna rejält stor, guidad slottstur med Peder som guide!?

Peder avslutade också med en uppmaning – det är 100 år sedan senaste slottet såg dagen ljus – det är dags nu!

Visst är väl det en utmaning så god som någon...

*Text: Ingela Jacobsson
Foto: Göran Alvek*

Bli medlem!

Notifikationer är ett medlemsblad för föreningen Skånska Akademiens Vänner
Det kommer ut med fyra till fem digitala nummer per år. Redaktör för medlemsbladet är Ingela Jacobsson och mailadress till föreningen, såväl som till redaktören, är info@vanforeningen.com

Medlem i vänföreningen blir du genom att betala medlemsavgift, 100 kronor för år 2022. Beloppet sätts in på Vänföreningens Bg 842-7817.

Glöm inte att uppge namn, mejladress och gärna även postadress.

Genom att gå med i Vänföreningen stödjer du på ett aktivt sätt Skånska Akademiens verksamhet.

Vill du veta mer, gå in på vår hemsida: vanforeningen.com

Under flera år har frågan om ett nytt konstmuseum i Malmö dryftats. Utan att sticka ut hakan för mycket vågar jag säga att vi är närmare ett nytt Museum än någonsin tidigare.

Varför är då frågan om ett nytt konstmuseum så viktig? Som nämnt ovan har ju önskan om ett nytt hem för Malmös konstskatt pågått under decennier. Malmö har tack vare generösa donationer en av Sveriges största konstsamlingar, ca 40 000 verk i sitt arkiv, som inte kommer till allmänhetens beskådan.

Även jag var helt ovetande om den stora skatt som ligger gömd för Malmöbornas beskådan, tills en dag i oktober 2015. En man ringde på min kontorsdörr och frågade om vi kunde bygga en hemsida "som ingen ska se, pro bono" för en "Informell Projektgrupp Konstmuseum" Det var så klart en så spännande och ovanlig fråga att jag var tvungen att hjälpa till, för att se vad det skulle kunna utmynna i.

Då det var ett Pro bono jobb, passade det perfekt att låta en ung talang testa sina färdigheter och den som först skapade logotyp och utseende till Stiftelsen var en 14-årig kille ifrån Staffanstorp. När han sedan kom tillbaka för sin gymnasiepraktik skapade han föreningens nuvarande logotyp, som vid presentationen hyllades som mycket proffsig från en marknadschef på ett av regionens största bolag. Han var helt ovetande om att det var en tonåring som skapat den. Att se glädjen och stoltheten hos den unge killen var guld värt.

Som ni säkert förstår har mycket hänt under de sju år som gått sedan det ringde på min dörr, den informella projektgruppen har utvecklats till en Stiftelse som består av en namnkunnig styrelse, en ovärderlig advisory board samt flertalet samarbeten med bolag och organisationer.

Från de sju åren vill jag belysa två milstolpar lite extra, nämligen att vi har fått till en avsiktsförklaring med Malmö stad, där vi har god kommunikation och samarbetar kring finansieringsfrågan.

Samt att vi nått en milstolpe i insamlingen med över en miljon kronor i kapital. Det känns stort, även om man får vara ödmjuk, för det är en bit kvar, målsättningen för insamlat kapital ligger på mer än sjuhundra miljoner.

Det går inte att ta upp vad som hänt med utvecklingen av stiftelsen utan att nämna utvecklingen av museet, som just slagit upp dörrarna till en helt ny utställning. Den håller hög kvalitet och är värd att besöka flera gånger om. För mig är det ett bevis på att organisationen är redo för en större uppgift, nämligen att fylla sitt eget hus med den konst som är i Malmöbornas ägo.

Vad är då utmaningarna framåt? I ett läge när det finns en konstskatt, en organisation som bevisat att de kan skapa högkvalitativa utställningar, en politisk enighet om att ett nytt museum ska byggas, därtill flera ideella organisationer som också stöttar ett nytt museum, borde väl arkitekterna redan sitta och rita och byggbolagen vara i full gång med att lämna anbud på byggnation. Tyvärr vågar jag själv inte säga att vi är där och ännu har jag ingen kalenderhändelse "Invigning av Malmö Konstmuseum".

För att komma dit kommer två saker vara av central vikt, politisk vilja och mod att förverkliga det hela, vilket kräver en eller flera eldsjälar. Samt så klart kapital, kapital både för byggnation och drift för att skapa nästa stolthet för Malmös kulturliv på rätt sätt.

Vi från Stiftelsen hoppas kunna bistå med en del av det sistnämnda. Tittar man över Sundet har vi ett exempel på finansiering av Operan som förhoppning. En stor donation kan på ett ögonblick skapa förutsättningarna. Oavsett om det sker eller ej kommer vi någon gång nå målet på insamlat kapital och förverkliga museet. Vi vill skapa glädje och engagemang för konsten under tiden och då är ett gott verktyg den välgörenhetsauktion som just nu pågår och som kommer att bli en årlig och fin tradition i Malmös kulturliv. Gå gärna in och titta på objekten, och nästa år öppnar vi upp för nya donationer till auktionen 2023.

Mannen som ringde på min dörr och initiativtagaren till Stiftelsen är Robert Jhaveri. Det engagemang han lägger och sprider vidare till styrelsen är inspirerande.

På <https://www.sfmk> kan ni läsa mer och också se en lista på de kompetenta och engagerade personer som sitter i styrelse och advisory board. Det är en glädje att arbeta med samtliga och Styrelsens ordförande Joakim Ollén ser till att varje möte fylls av framåtanda och glädje.

Jens Grip

Styrelseledamot
Stiftelsen för Malmö
Konstmuseum
och vd
Sjöbergskas huset Ab

Director har ordet: Så, nu är vi igång igen!

**Kära vänner
av Skånska Akademien!
Med full kraft planerar vi nu
för en verksamhet som i höst
verkligen kommer att bli av.**

Den 1:e alternativt 8:e oktober har vi prisceremonin "Årets Medelpunkt" på Åkersberg i Höör och föreläsningar planerar vi genomföra på Grand i Lund, 27 oktober och 28 november. Mer om detta ber jag att få återkomma till. Men innan dess har vi en lång, härlig sommar framför oss. Men, om man inte enbart vill ta det lugnt och njuta av det fina vädret, kan man låta sig underhållas av sommarskånes fantastiska kulturutbud.

Jag vill gärna bidra med förslag på musikfestivaler. Skåne är ett kulturlandskap med mycket kultur året om. Men på sommaren byter det skepnad och vi får tillgång till miljöer och upplevelser som skiljer sig ifrån årets övriga årstider. Jag har valt ut tre festivaler som alla har betydelse, och fortfarande betyder mycket för mig. Festivaler jag haft förmånen att arbeta nära och som idag betyder mycket, såväl för oss som bor här, som för alla besökare som söker konstnärliga upplevelser på hög nivå. Dessutom är det festivaler som starkt bidrar till bilden av Skåne som ett landskap med stort och kvalificerat kulturutbud.

Båstad kammarmusikfestival firar i år 30-årsjubileum. Oboesolisten Helen Jahren var den som tog initiativ till festivalen. Hon hade också det konstnärliga ansvaret under festivalens tidiga historia. Hennes visioner och ambitioner har samma betydelse nu som då. Vi får ta del av musik i det lilla formatet, nära publiken och med framträdande musiker på hög nationell och internationell nivå. Idag är Båstadfestivalen utan tvekan en ledande kammarmusikfestival i vårt land.

Festivalen startar 27 juni och avslutas 2 juli. Den nuvarande konstnärlige ledaren, Cathrine Winnes, har satt samman ett program värdigt en 30-årsjubilar. Flera unga och mycket skickliga musiker medverkar. Exempel på detta är Johan Dalene, violin, Kelemenkvartetten och Göran Frost, viola. Lena Willemark, denna nestor inom svensk folkmusik, är också en av alla de prominenta artister vi får uppleva denna vecka i Båstad.

Årets festivaltonsättare är Hugo Alfvén, som i år skulle fyllt 150 år. Han kommer att porträtteras på en rad olika sätt.

Musik i Äppelriket, som är en efterföljare till konserterna på Mellby Atelier, startade 2016. Festivalen äger rum 5–9 juli, som namnet säger på Österlen, närmare bestämt i och kring Kivik. Utöver konserterna arrangeras också aktiviteter i naturen, som till exempel tonsatta naturvandringar och en yogastund mitt bland äppelträden.

De två pianisterna, Klara Andersson och Jan Lundgren, tolkar den svenska sommaren med klassiska tongångar och jazz. Malin Broman, viola, framträder tillsammans med pianisten Simon Crawford-Phillips i ett program som lyfter fram repertoar för viola och piano.

Ensemble Memento tolkar Bach, och Friiskvartetten, tillsammans med Emil Fredberg, gör ett program med Elvis Costello i centrum. Konserterna äger rum i Mellby kyrka samt i Kiviks kapell.

Ystad Sweden Jazz Festival

3–6 augusti, är en internationell festival som står mig personligen mycket nära. Tillsammans med den konstnärlige ledaren Jan Lundgren och festivalgeneralen Thomas Lantz har jag i min tidigare roll som vd för Musik i Syd, fått vara med och utveckla festivalen och säkerställa dess framtid. Det finns de som påstår att festivalen idag är landets ledande jazzfestival. Jag tror de har rätt.

Till Ystad kommer årligen flera av jazzens internationella stjärnor. En tillbakablick med mer omfattande kommentarer till jazzfestivalens historia återkommer jag gärna till. Men jag vill redan nu nämna några – Bengt Hallberg, Toots Thielemans, Quincy Jones och Svend Asmussen är alla starka jazzpersonligheter som gett mig helt fantastiska musikaliska upplevelser och minnen!

I år gästas festivalen av Filip Jers, Viktoria Tolstoy med kvartett och Gotland Big Band. Dessutom kommer Anouar Brahem Quartet och Yellowjackets. Och så framträder naturligtvis festivalens konstnärliga ledare i några olika kombinationer och spännande möten.

Jag önskar er alla en fin, avslappande och innehållsrik sommar!

Martin Martinsson
Director, Skånska Akademien